

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5748/2531

นาย ประเสริฐ ขลิบ ทองโจทก์ นาง พรรณี ขลิบ ทอง กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 37

ย่อ / หลักกฎหมาย

ทรัพย์สินซึ่งจำเลยที่ 1 ได้มาโดยการยกให้โดยเสน่หาก่อนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ที่ได้ตรวจชำระใหม่พ.ศ. 2519 ใช้บังคับ และเป็นสินสมรสระหว่างจำเลยที่ 1 กับโจทก์นั้น หากต่อมาเมื่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2519 ใช้บังคับแล้ว จำเลยที่ 1 ได้นำเอาสินสมรสนั้นไปขายฝากแก่จำเลยที่ 2 โดยมีได้รับความยินยอมของโจทก์ผู้เป็นสามี และโจทก์ก็ได้ให้สัตยาบัน ในเรื่องอำนาจของโจทก์ที่จะขอเพิกถอนนิติกรรมขายฝากนั้น ไม่พิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 37 และมาตรา 137 วรรคสองซึ่งยกเลิกไปแล้ว แต่ต้องนำบทบัญญัติมาตรา 1480 วรรคสองแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ที่ได้ตรวจชำระใหม่พ.ศ. 2519 มาปรับ โดยต้องพิจารณาว่าในขณะทำนิติกรรมขายฝากจำเลยที่ 2 ผู้ซื้อซึ่งเป็นบุคคลภายนอกกระทำการโดยสุจริตหรือไม่

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์จดทะเบียนสมรสกับจำเลยที่ 1 ต่อมาจำเลยที่ 1 ได้ทำนิติกรรมขายฝากสินสมรสให้แก่จำเลยที่ 2 โดยไม่ได้รับความยินยอมจากโจทก์ และโจทก์ได้บอกล้างนิติกรรมขายฝากที่เป็นโมฆียะแล้วขอให้พิพากษาเพิกถอนนิติกรรมการขายฝากจำเลยให้การว่า ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ขายฝากเป็นสินส่วนตัวของจำเลยที่ 1 และการขายฝากได้กระทำโดยสุจริต ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนโจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงฟังได้ตามที่คู่ความมิได้โต้แย้งกันว่า โจทก์จำเลยจดทะเบียนสมรสกันเมื่อพุทธศักราช 2504 เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2524 จำเลยที่ 1 ได้ทำนิติกรรมขายฝากที่ดินโฉนดเลขที่ 4378 เฉพาะส่วนของจำเลยที่ 1 ซึ่งจำเลยที่ 1 มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในโฉนดร่วมกับบุตรสาวอีก 2 คนพร้อมกับบ้านเลขที่ 709/2 ให้จำเลยที่ 2 กำหนดไถ่ทรัพย์สินคืน 2 ปี เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2524 จำเลยที่ 1 ทำนิติกรรมขายฝากที่ดินโฉนดเลขที่ 4379 ไม่รวมสิ่งปลูกสร้างเฉพาะส่วนของจำเลยที่ 1 ให้จำเลยที่ 2 กำหนดไถ่ทรัพย์สินคืน 2 ปี และได้ขายฝากที่ดินโฉนดเลขที่ 3064 พร้อมบ้านเลขที่ 20 ให้จำเลยที่ 2 กำหนดไถ่ทรัพย์สินคืน 2 ปี การทำนิติกรรมดังกล่าวทุกครั้งมิได้รับความยินยอมจากโจทก์ คดีมีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า โจทก์มีอำนาจขอให้ศาลเพิกถอนนิติกรรมขายฝากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวหรือไม่ สำหรับที่ดินโฉนดเลขที่ 4378 และเลขที่ 4379 นั้น ได้ความว่าโจทก์มีมาก่อนที่จะจดทะเบียนสมรสกับจำเลยที่ 1 เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2518 โจทก์ทำนิติกรรมยกที่ดินดังกล่าวให้จำเลยที่ 1 นางสาวแก้วตาและนางสาวปองฤทัย จำเลยที่ 1 นำสืบว่าโจทก์จำนองไว้กับนางผอบตั้งแต่ก่อนจดทะเบียนสมรสกับจำเลยที่ 1 โจทก์ไม่มีเงินจะไถ่ถอนจำเลยที่ 1 จึงได้กู้ยืมเงินผู้มีชื่อมาไถ่ถอนและในที่สุดจำเลยที่ 1 ได้ขายที่ดินอีกแปลงหนึ่งของตนเองเงินมาชำระหนี้ให้แก่ผู้มีชื่อนั้น โจทก์จึงทำนิติกรรมยกที่ดินดังกล่าวให้จำเลยที่ 1 กับบุตรทั้งสอง ศาลฎีกาเห็นว่าแม้จะฟังว่าความจริงเป็นดังที่จำเลยที่ 1 นำสืบ ทรัพย์สินดังกล่าวก็เป็นสินสมรสซึ่งเป็นสินบริคณห์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5 เดิม มาตรา 1466 เพราะหนังสือยกให้มิได้แสดงว่าให้ไว้

เป็นสินส่วนตัวตาม มาตรา 1464(3) หาได้เป็นสินส่วนตัวดังที่จำเลยที่ 1 ต่อสู้คดีไม่ ส่วนที่ดินโฉนดเลขที่ 3064 นั้นได้ความว่าเดิมที่ดินโฉนดเลขที่ 3064 เป็นของมารดาจำเลยที่ 1 และมีเนื้อที่มากกว่าปัจจุบัน เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2518 ก่อนบทบัญญัติบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2519 ใช้บังคับ มารดาจำเลยที่ 1 ได้ทำนิติกรรมยกที่ดินโฉนดเลขที่ 3064 ให้บุตร 4 คน รวมทั้งจำเลยที่ 1 ด้วย เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2520 ได้มีการแบ่งแยกโฉนดออกไปที่ดินโฉนดเลขที่ 3064 จึงเหลือเนื้อที่ 3 งาน 3 ตารางวา เป็นส่วนของจำเลยที่ 1 ปรากฏว่าเมื่อมารดาจำเลยที่ 1 ทำนิติกรรมยกที่ดินดังกล่าวให้บุตร 4 คน รวมทั้งจำเลยที่ 1 นั้นหนังสือยกให้มิได้แสดงว่าให้ไว้เป็นสินส่วนตัว จึงเป็นสินสมรสแม้จะได้แบ่งแยกโฉนดหลังจากบทบัญญัติ บรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2519 ใช้บังคับแล้ว ที่ดินโฉนดเลขที่ 3064 หลังจากแบ่งแยกแล้วยังเป็นสินสมรสอยู่ หาได้กลับกลายเป็นสินส่วนตัวตามบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2519 มาตรา 1471(3) ดังที่จำเลยที่ 1 แกล้งกล่าวไม่ เมื่อทรัพย์สินดังกล่าวเป็นสินสมรสแล้วจึงต้องวินิจฉัยต่อไปถึงอำนาจของโจทก์ในการที่จะขอเพิกถอนนิติกรรมการขายฝากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามฟ้อง ศาลฎีกาพิเคราะห์คำฟ้องของโจทก์แล้ว เห็นว่า พอถือได้ว่าโจทก์ขอให้พิพากษาเพิกถอนนิติกรรมดังกล่าวตามบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2519 มาตรา 1480 ด้วย หาได้ฟ้องให้เพิกถอนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 37 และมาตรา 137 วรรคสอง ซึ่งยกเลิกไปแล้วเพียงข้ออ้างเดียวตามคำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ไม่ ข้อเท็จจริงฟังได้ตามคำฟ้องและตามทางพิจารณาว่า จำเลยที่ 1 ทำสัญญาขายฝากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามฟ้องทั้งหมดโดยปราศจากความยินยอมของโจทก์ผู้เป็นสามีและโจทก์มิได้ให้สัตยาบัน การขอให้ศาลเพิกถอนนิติกรรมดังกล่าวจึงต้องนำบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2519 มาตรา 1480 วรรคสองมาปรับ โดยต้องพิจารณาว่าในขณะที่ทำนิติกรรมขายฝากนั้น จำเลยที่ 2 ผู้ซื้อซึ่งเป็นบุคคลภายนอกกระทำการโดยสุจริตหรือไม่ เห็นว่า จำเลยที่ 2 มีฐานะทางการเงินดี ก่อนหน้านั้นจำเลยที่ 1 เคยกู้ยืมเงินจำเลยที่ 2 หลายครั้งโดยวิธีเอาเช็คมาแลกเงินสด และคดีฟังได้ตามที่จำเลยทั้งสองนำเสนออีกว่าเมื่อโจทก์กับจำเลยที่ 1 ยังอยู่กินด้วยกัน จำเลยที่ 2 เคยเห็นโจทก์กับจำเลยที่ 1 ไปไหนมาไหนด้วยกัน เพราะโจทก์และจำเลยที่ 2 เก็บรถยนต์ไว้ที่สถานบริการน้ำมันแห่งเดียวกัน โจทก์กับจำเลยที่ 1 แยกกันอยู่โดยโจทก์ไปอยู่กับภริยาเก่าก่อนจำเลยที่ 1 ทำนิติกรรมขายฝากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้จำเลยที่ 2 ประมาณ 2 ปี เพราะโจทก์ก็ยอมรับในข้อนี้ดังเห็นได้จากคำเบิกความของโจทก์ที่ว่า ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2522 โจทก์ไม่เคยไปไหนมาไหนกับจำเลยที่ 1 และโจทก์ไม่เคยพบจำเลยที่ 2 เลยในด้านราคาที่ขายฝากจำเลยทั้งสองนำเสนอว่าก่อนรับซื้อจำเลยที่ 2 ได้ดูที่ดินแล้ว และเห็นว่าเป็นราคาที่สมควรจึงรับซื้อไว้ในเรื่องราคานี้โจทก์เองก็ได้นำเสนอให้เห็นว่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามฟ้องมีราคาที่แท้จริงเท่าใด จะเห็นได้จากคำเบิกความของโจทก์ที่ว่าที่ดินทั้งสามแปลงนี้มีราคาตารางวาละเท่าใดไม่ทราบ แม้ในขณะที่เบิกความวันที่ 29 กรกฎาคม 2526 จะมีราคาตารางวาละเท่าใดก็ไม่ทราบ ราคาที่จำเลยที่ 1 ขายฝากจะสูงหรือต่ำกว่าราคาที่แท้จริงหรือไม่ก็ไม่ทราบดังนั้นจึงฟังได้ว่าจำเลยที่ 1 ได้ขายฝากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามฟ้องในราคาที่ไม่ต่ำกว่าราคาที่ควรจะเป็นในขณะนั้น ในโฉนดที่ดินทุกแปลงมีชื่อจำเลยที่ 1 เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ไม่มีชื่อโจทก์ถือกรรมสิทธิ์ร่วมด้วยเมื่อจะทำนิติกรรมขายฝากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามฟ้อง จำเลยที่ 1 บอกจำเลยที่ 2 ว่าจำเลยที่ 1 หย่ากับโจทก์แล้วซึ่งมีเหตุผลที่จำเลยที่ 2 จะเชื่อเช่นนั้น ข้อเท็จจริง

เหล่านี้เมื่อนำมาประมวลเข้าด้วยกันแล้วไม่ส่อให้เห็นว่าจำเลยที่ 2 กระทำการโดยไม่สุจริต ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ตามที่จำเลยที่ 2 ต่อบุคคลที่ว่า จำเลยที่ 2 รับซื้อฝากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามฟ้อง ไว้จากจำเลยที่ 1 โดยสุจริต จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกจึงได้รับความคุ้มครองจากบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2519 มาตรา 1480 วรรคสอง โจทก์จึงไม่มีอำนาจขอให้ศาลเพิกถอนนิติกรรมการขายฝากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามฟ้อง ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษายกฟ้องมาโดยให้เหตุผลแห่งคำวินิจฉัยแตกต่างกันนั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย เฉพาะแต่ในผล"พิพากษายืน

องค์คณะ

บุญส่ง คล้ายแก้ว · ถวิล ทองสว่างรัตน์ · นำชัย สุนทรพินิจกิจ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/5748/2531>